

ΚΟΖΙΑΚΑΣ, ΜΙΑ ΗΛΙΟΛΟΥΣΤΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ

✘ **Κόζιακας 28.11.2010**

Κάθε φορά που ανεβαίνω στο βουνό έχω την ίδια αίσθηση: ότι βρίσκομαι στο κατάλληλο μέρος, την κατάλληλη στιγμή. Αυτό με κάνει να γαληνεύω και να φορτίζω τις μπαταρίες μου. Ειδικοί λένε ότι αυτό οφείλεται σε ένα βαθμό και στις ενδορφίνες, τις οπιούχες ορμόνες που παράγει ο οργανισμός κατά τη σωματική άσκηση και κούραση.

Νομίζω όμως ότι η πραγματικότητα είναι λίγο πιο σύνθετη. Αυτό που με ξεκουράζει και με γαληνεύει είναι οι εικόνες. Είναι η πέτρα και το χιόνι, είναι το έλατο, το πεύκο, ο κέδρος, είναι η ρίγανη και το θυμάρι, οι μυρωδιές και τα γάργαρα νερά, είναι η παρέα, είναι η άσκηση• ένα – ένα ξεχωριστά κι όλα μαζί και τόσα άλλα.

Γενικά η ζωή είναι ένα πλήθος από ομόκεντρους κύκλους, μικρούς ή μεγάλους• κύκλους που ανοιγοκλείνουμε διαρκώς. Ακόμα και μια ανάβαση είναι ένας μικρός κύκλος που καταχωρείται στο αρχείο των ωραίων αναμνήσεων. Στον Κόζιακα αυτή τη φορά ανεβήκαμε τη μια μετά την άλλη τις τέσσερεις κορυφές του.

“Την Κυριακή αυτή, 28/11, λέμε να πάμε Κόζιακα από Περούλι. Αναχωρούμε από Λαμία 7πμ και κατά τις 9 θα αρχίσουμε να ανεβαίνουμε. Συνολικά υπολογίζω να είναι 5 ώρες, ανέβασμα και κατέβασμα. Οπότε κατά τις 2 θα είμαστε ξανά στο Περούλι, πάμε για φαγητό κάπου και επιστρέφουμε κατά τις 6 το βράδυ στη Λαμία. Όποιος είναι από αλλού, ανάλογα. Περιμένω τη συμμετοχή σου”. Αυτό είναι το λιτό κείμενο που στάλθηκε για ενημέρωση στη λίστα. Λίγες οι συμμετοχές, μικρή και ευέλικτη ομάδα των πέντε: Βάσω, Κώστας, Γιάννης, Άλκης και Στέφανος.

Αφήσαμε τα αυτοκίνητα στο παρκινγκ του Χιονοδρομικού. Το ρέμα που διασχίζει το οροπέδιο ήταν φουσκωμένο γιατί είχε βρέξει την προηγούμενη. Ψάχνοντας βρήκαμε μια ξύλινη γέφυρα.

Νερά παντού και ησυχία. Μόνο ο θόρυβος των ρυακιών και των ρεμάτων ακούγονταν• και η δική μας συζήτηση. Μια συζήτηση επί παντός. Κάποια στιγμή ανακαλύψαμε ότι η ανάγκη να πηγαίνουμε στα βουνά είναι μέσα στο DNA μας. Ειδικά, σε κάποιους από μας που “φάγαμε τα βουνά με το κουτάλι”, το περπάτημα γίνεται μηχανικά. Το ανέκδοτο λέει, οι Ευρυτάνες όταν περπατούν στην άσφαλτο στην Αθήνα, σηκώνουν το πόδι από συνήθεια να μην “πεδικλωθούν” από τις πέτρες. Ήρα, το να πηγαίνουμε στα βουνά είναι σαν να πηγαίνουμε σπίτι. Ανακαλύψαμε ότι η αγριότητα του τοπίου είναι ανάγκη εσωτερική. Ότι τα δάση και τα βουνά δεν είναι χρήσιμα μόνο για την ξυλεία και ως πηγές νερού, αλλά και ως πηγές ζωής...για μας τους ανθρώπους του πολιτισμού...

Εδώ ήταν τα λημέρια του ιππικού του Γκένα. Κάπου εδώ είναι και το χωριό του Παλαιοκώστα, το Μυριόφυλλο, αλλά και το χωριό των παππούδων του Γιάννη, όπως και της φίλης από το face book, που μόλις είδε τις φωτογραφίες θυμήθηκε το χωριό της μητέρας της. Μεταφέρω τη συζήτηση, με την άδειά της:

«- Αααα, κοντά στο χωριό μου(πήγατε, εννοείται), στο χωριό της μητέρας μου δηλαδή, το Γοργογύρι...

- Ήταν πολύ όμορφη μέρα με εξαιρετικά χρώματα και ένα φιλόξενο βουνό. Όλα καλά στον Κόζιακα και στο Περούλι...

- Έχω να πάω 25 χρόνια ακριβώς.

- Δες μια ευκαιρία... είναι πολύ όμορφα, από τις ομορφότερες περιοχές της Ελλάδας.

- Ναι το ξέρω, όταν ήμουν μικρή ανέβαινα κρυφά στο μικρό λόφο στους πρόποδες του Κόζιακα που βρισκόταν πίσω από το σπίτι του παππού μου (δεν μας άφηναν γιατί είχε ρεματάκι και φοβόταν η μαμά μην πνιγούμε) και έμοιαζε σαν να ήμουν σε άλλη χώρα... το πόσα όνειρα και πόσα παραμύθια έφτιαχνε το μυαλό σε εκείνη τη φύση με όλου του κόσμου σχεδόν τη βλάστηση και κάτι αδέσποτες αγελάδες εδώ κι εκεί, δεν φαντάζεσαι, εκεί επάνω έμαθα να ξεχωρίζω και τα άγρια μυρωδικά και χόρτα, εγώ το παιδί της πόλης...»

Είναι αργά πια για παραμύθια, όπως είναι αργά και για βατόμουρα και κορόμηλα. Την προηγούμενη φορά που ανεβήκαμε

στον Κόζιακα, ήταν αρχές Σεπτέμβρη, είχαμε φάει τα βατόμουρα και τα κορόμηλα της αρκούδας. Πώς λέμε «φάγαμε το ξύλο της αρκούδας»...; Ο φίλος από το κοντινό χωριό, που πουλούσε ρίγανη στο δρόμο, μας ρώτησε αν συναντήσαμε καμιά αρκούδα ή έστω αν είδαμε καμιά «πατ'Ασιά» (πατησιά = πατημασιά, ίχνος). Διασκεδαστικός τύπος, αγνή μορφή της ορεινής Ελλάδας. Μας συμβούλεψε να μην πίνουμε τσίπουρο, αλλά κρασί. Όσοι πίνουν τσίπουρο χάνονται γρήγορα. Προσπάθησα να του εξηγήσω ότι κι ο παππούς μου έπινε τσίπουρο κλπ, αλλά ήταν ανένδοτος. Είχε φαίνεται αρκετά παραδείγματα να μου παραθέσει.

Εμείς τελικά δεν την είδαμε την αρκούδα του Κόζιακα... Έχουν ενδιαφέρον όμως οι οδηγίες της οργάνωσης «Αρκτούρος», που προειδοποιεί τους ορειβάτες να παίρνουν μεγαλύτερες προφυλάξεις όταν κυκλοφορούν τον χειμώνα σε τέτοιες δασώδεις περιοχές. Συμβουλεύει να έχουν πάνω τους κάτι που να κάνει θόρυβο, όπως μικρά καμπανάκια, έτσι ώστε να προειδοποιούν τις αρκούδες όταν πλησιάζουν, για να έχουν τον χρόνο να κρυφτούν και να μην τρομάξουν και γίνουν επιθετικές. Επίσης σε περίπτωση που πέσουν σε αρκούδα, καλό θα είναι να έχουν μαζί τους σπρέι πιπεριού, ώστε να τη διώξουν. Τα απομεινάρια της άγριας αρκούδας περιέχουν συνήθως καμπανάκια και μυρίζουν σαν πιπέρι...χα χα χα. Λοιπόν η αλήθεια είναι ότι σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να δείξουμε πανικό, ούτε απειλή, αλλά με ελαφρά βήματα να υποχωρήσουμε σαν να μη συμβαίνει τίποτα για να μη φοβηθεί το ζώο και κάνει το ...αυτονόητο.

Στο μεταξύ, το δασωμένο τμήμα του βουνού έχει γεμίσει από βάτα και κορομηλιές... Κι αυτό είναι μια ακόμα ενδιαφέρουσα πλευρά που αφορά στην παρουσία της αρκούδας. Με την κινητικότητα που τη χαρακτηρίζει, λειτουργεί ακούσια σαν μεταφορέας – σπορέας φυτικών ειδών, μέσω των περιττωμάτων της. Με άλλα λόγια συμμετέχει ενεργά στην ανάπτυξη θάμνων και μικρών δέντρων με αποτέλεσμα να πυκνώνει ή αραιή βλάστηση του δάσους και έτσι από την αυξημένη πυκνότητα των φυτών, συγκρατείται καλύτερα το δασικό χώμα και το νερό. Να ένας ακόμα λόγος για την προστασία της αρκούδας.

Η συνολική διαδρομή στο βουνό από αυτό το μονοπάτι είναι πράγματι πέντε ώρες. Τρεις ώρες η ανάβαση και δύο η κατάβαση με χαλαρό περπάτημα. Να υπογραμμίσουμε όμως την έλλειψη σωστής σηματοδότησης. Χωρίς οδηγό και με ομίχλη είναι δύσκολη έως απαγορευτική η ανάβαση. Ανεβαίνοντας σε κάποιο σημείο το μονοπάτι διασταυρώνεται. Αυτό που οδηγεί στο Καταφύγιο, αριστερά και βόρεια, δεν έχει καθόλου σήμανση• κι εκεί γίνεται το λάθος. Συναντήσαμε τρεις νέους από το Βόλο που δεν μπόρεσαν να βρουν το μονοπάτι σ'αυτό το σημείο και ταλαιπωρήθηκαν επιστρέφοντας.

Ανεβαίνοντας, σχεδόν κάθετα, συναντάμε τον δασικό δρόμο, ο οποίος με βορειοανατολικές τραβέρσες οδηγεί ψηλά σε μια στάνη. Από κει το καταφύγιο είναι πολύ κοντά, δεν φαίνεται, αλλά είναι ακριβώς πάνω και λίγο αριστερά από τη στάνη, στο οροπέδιο κάτω από την κορυφή. Το λέω γιατί, πριν τρία χρόνια ψάχναμε μια ώρα με τους φακούς κεφαλής να το βρούμε. Ήταν χωμένο στο χιόνι. Μια φορά την παθαίνεις.

Το καταφύγιο είναι σε υψόμετρο 1720 μ. Η ανακατασκευή του, μετά την καταστροφή που έπαθε από φωτιά το 1996, και ιδιαίτερα ο εξωτερικός χώρος δεν μας άρεσε. Δεν είναι απαραίτητο το τσιμέντο και η βρύση χωρίς νερό έξω από το καταφύγιο. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα για το τι φτιάχνουμε και πώς το φτιάχνουμε στο βουνό και στα μονοπάτια. Οι πινακίδες στο μονοπάτι είναι σχεδόν όλες πεσμένες, αποτέλεσμα της πρόχειρης ίσως κατασκευής. Ας επιμένουμε περισσότερο στη σήμανση με μπογιά, διαφορετικά χρειάζεται συχνή συντήρηση.

Η κορυφή «Χατζηπέτρος» του Κόζιακα είναι η μεσαία, πάνω από το καταφύγιο, με υψόμετρο 1901 μ. Από δω έχεις υπέροχη θέα από τον Όλυμπο και τον Κίσαβο, την Τριγγία πιο κοντά, τη Μαρόσα και το Αυγό απέναντι από το Νεραιδοχώρι και την Καράβα νοτιότερα προς τα Άγραφα. Κάποια στιγμή αγναντεύοντας το Περτούλι από ψηλά μας φάνηκε σαν το Chamonix στη Γαλλία. Μόνο το τελεφερίκ του λείπει...

Ο Κόζιακας λοιπόν, ένα πανέμορφο μακρόστενο βουνό, δασωμένο κατά το μεγαλύτερο τμήμα του, έχει στις ανατολικές και δυτικές πλευρές του πυκνά δάση με φυλλοβόλα, πιο ψηλά έλατα, σχηματίζοντας πανέμορφα μικρά οροπέδια με πολλά βότανα. Έχει και πλούσια πανίδα. Στις απρόσιτες ρεματιές του προσφέρει καταφύγιο σε ένα μικρό πληθυσμό από καφέ αρκούδες, λύκους, αγριόγιδα, λαγούς, αγριογούρουνα και άλλα ζώα. Έντονο είναι και το ορνιθολογικό του ενδιαφέρον. **Για όλα αυτά έχει ενταχθεί στο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.**

Η Διακήρυξη του Τυρόλου βασίζεται στην ακόλουθη ιεραρχία αξιών(Από τη Διακήρυξη του Τυρόλου για τα Αθλήματα του Βουνού):

.....

– Προστασία της Φύσης – ως δέσμευση για να διασφαλιστεί η οικολογική αξία και ο φυσικός χαρακτήρας στις ορεινές περιοχές και στα αναρριχητικά πεδία παγκοσμίως. Αυτό περιλαμβάνει την προστασία των επαπειλούμενων ειδών χλωρίδας και πανίδας, τα οικοσυστήματα τους και το τοπίο.

.....

– Σεβόμαστε τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία της άγριας φύσης και ζωής στα βουνά και τα βράχια και φροντίζουμε να τηρούνται οι κανονισμοί και από τους συντρόφους μας. Αποφεύγοντας να κάνουμε θόρυβο ελαττώνουμε την παρενόχληση της άγριας ζωής”

Κείμενο-Φωτογραφία: Στέφανος Σταμέλλος

<http://www.e-ecology.gr>

7 Δεκεμβρίου 2010